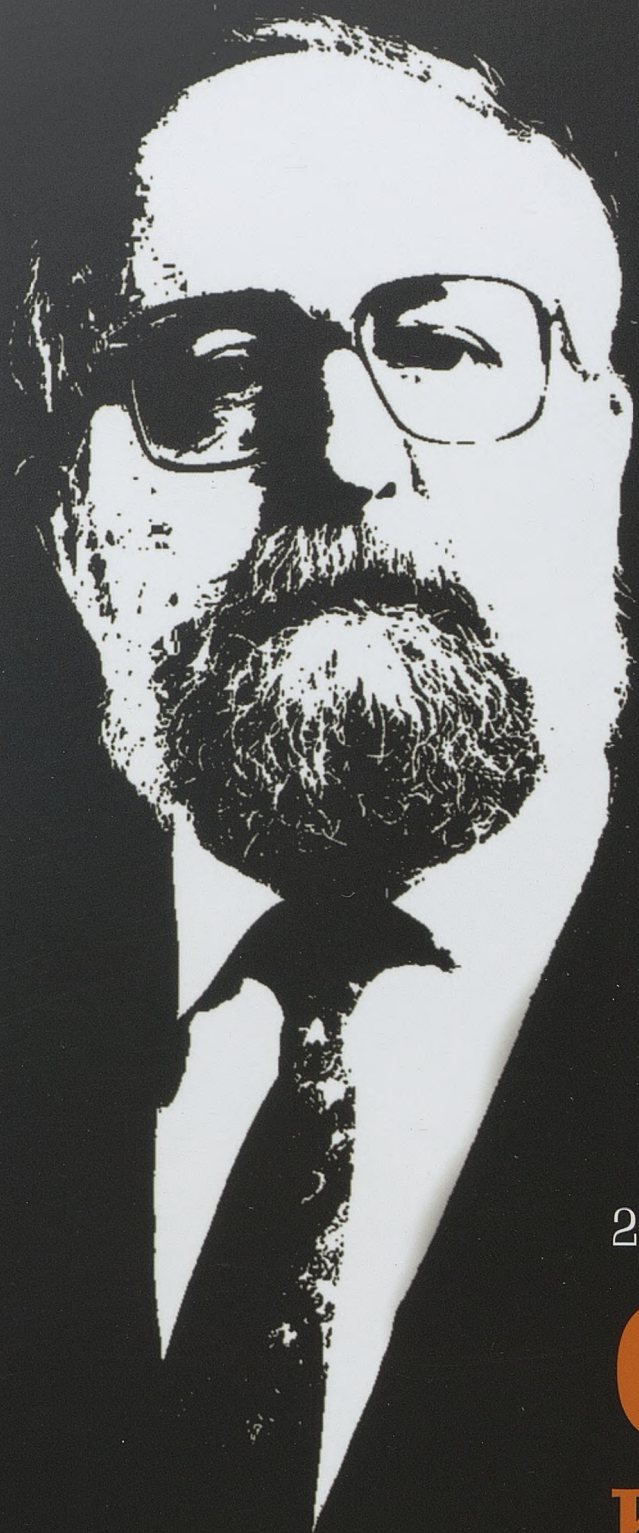

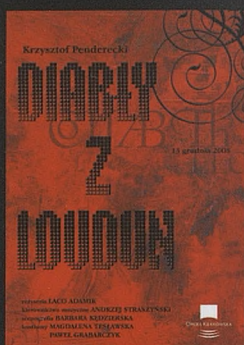
27.09. - 5.10.2013

OPERY

**Krzysztofa
Pendereckiego**

w 80. rocznicę urodzin kompozytora

((emanacje))

Symultaniczność koncepcji Adamika jest najsilniejszą stroną spektaklu – na dwóch, trzech planach obserwujemy zdarzenia, które przenikają się wzajemnie, składając się na jedną opowieść, rodzaj misterium, paraliturgicznego oratorium. Adamik zreżymował różne typy charakterologiczne przewijające się przez kościół, klasztor i plac w Loudun. (Jacek Hawryluk, „Gazeta Wyborcza”, 17. 12. 2008)

Krakowskie przedstawienie pokazuje władzę, która skutecznie potrafi eliminować przeciwników. (...) Znamy to dobrze z naszej XX-wiecznej historii i wciąż obserwujemy w świecie. Nic więc dziwnego, że Laco Adamik zrobił spektakl prawie współczesny. (Jacek Marczyński, „Rzeczpospolita”, 15. 12. 2008)

...powstał spektakl niebanalny, o którym z pewnością będzie się mówić – i to dobrze – w polskim świecie muzycznym... (Anna Woźniakowska, „Ruch muzyczny”, 11. 01. 2009)

DIABŁY Z LOUDUN

(Opera Krakowska)

27, 29.09.2013

opera w 3 aktach
libretto - Krzysztof Penderecki
wg sztuki *Diabły* Johna Whitinga

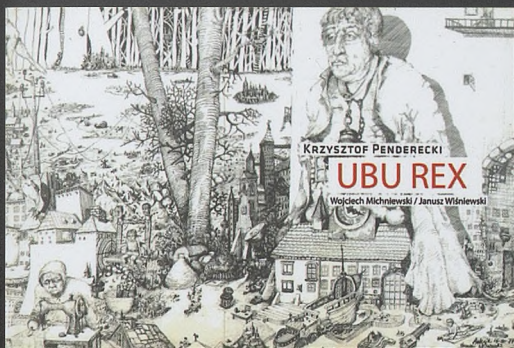
reżyseria
Laco Adamik
kierownictwo muzyczne
Andrzej Straszyński, Tomasz Tokarczyk
scenografia
Barbara Kędzierska
kostiumy
Magdalena Tesławska, Paweł Grabarczyk
przygotowanie chóru
Marek Kluza, Zygmunt Magiera

premiera 13. 12. 2008

OBSADA

Joanna	Adam
Ewa Biegas	Paweł Szczepanek
Claire	Mannoury
Monika Korybalska	Andrzej Biegun
Gabrielle	d'Armagnac
Karin Wiktor-Kałużka	Stanisław Knapik
Louise	Książe de Condé
Bożena Zawiślak-Dolny	Michał Kutnik
Philippe	Ojciec Ambroży
Katarzyna Oleś-Blacha	Krzysztof Dekański
Grandier	Bontemps
Leszek Skrla	Władysław Guzik
Ninon	Sędzia
Agnieszka Cząstka	Adam Sadzik
Ojciec Barré	Głos Lewiatana
Przemysław Firek	Marcin Herman
Baron	
de Laubardemont	
Adam Zdunikowski	
Ojciec Rangier	
Volodymyr Pankiv	
Ojciec Mignon	
Janusz Dębowski	
	Orkiestra, Chór i Balet
	Opery Krakowskiej
	dyrygent
	Tomasz Tokarczyk

UBU REX

(Opera Bałtycka)

3 . 1 0 . 2 0 1 3

kierownictwo muzyczne **Wojciech Michniewski**
inscenizacja i reżyseria **Janusz Wiśniewski**
choreografia **Emil Wesołowski**
kostiumy **Hanna Szymczak, Janusz Wiśniewski**
przygotowanie chóru **Anna Michalak**

premiera w Operze Bałtyckiej
27. 09. 2013

Opera Bałtycka po latach przygotowań do prezentacji dzieła Krzysztofa Pendereckiego doczekała się chwili, kiedy zmierzy się z jednym z najważniejszych tytułów w światowej muzyce współczesnej. To dzieło ma już bogatą tradycję realizacji na polskich scenach operowych. Znakomita premiera Krzysztofa Nazara w Krakowie za dyrekcji Ewy Michnik, pełna rozmachu realizacja Krzysztofa Warlikowskiego i Jacka Kaspiszka w Operze Narodowej - to tylko dwa najważniejsze przykłady.

My powierzyliśmy kierownictwo muzyczne Wojciechowi Michniewskiemu, niekoronowanemu królowi wykonawstwa muzyki współczesnej w Polsce, a jednocześnie sprawdzonemu przyjacielowi i doradcy Opery Bałtyckiej. Autorem inscenizacji i scenografii jest jeden z najwybitniejszych ludzi teatru europejskiego - Janusz Wiśniewski. Ten tajemniczy i konsekwentny artysta przez wiele lat kierował Teatrem Nowym w Poznaniu, gdzie powstała większość jego autorskich spektakli. Realizował je również na wielu scenach Europy. Ostatnia jego mistrzowska premiera w Teatrze Polskim w Warszawie pokazała, że wciąż należy do ścisłej czołówki twórców, którzy przemawiają w teatrze nie tylko wstrząsającymi obrazami, ale również wielką siłą moralizatorską. Wydźwięk jego przedstawień niesie nadzieję, że w chaosie wartości dzisiejszego świata wciąż istnieje jasna wykładnia odwiecznej walki dobra ze złem, a to przecież najważniejszy temat sztuki od początku świata aż po jego kres.

Doniosła, jak się spodziewam, realizacja opery Krzysztofa Pendereckiego „Ubu Rex” niech będzie hołdem złożonym wielkiemu kompozytorowi przez Operę Bałtycką w roku jego imponującego jubileuszu. Będziemy go obchodzili w całym kraju, bo to prawdziwe święto polskiej kultury i światowej muzyki. Życzymy Operze Krakowskiej, że ma możliwość zorganizowania pokazu wszystkich dzieł Krzysztofa Pendereckiego będących aktualnie w repertuarze polskich scen. Jesteśmy jednocześnie dumni, że w tym przeglądzie możemy wziąć udział.

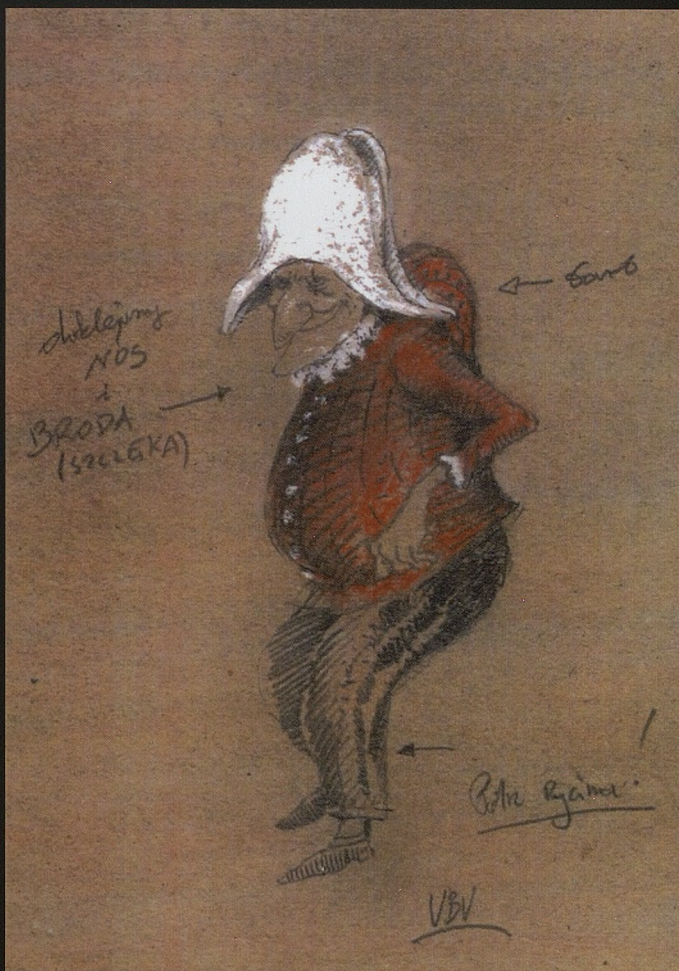
Marek Weiss
Dyrektor Naczelny i Artystyczny Opery Bałtyckiej

KRZYSZTOF PENDERECKI Mogę powiedzieć z całą pewnością, że gdybym napisał *Ubu* dwadzieścia lat temu, na pewno byłby to utwór satyryczny, polityczny, coś w rodzaju ostrzeżenia. Pisząc teraz, chciałem się po prostu zabawić cudzymi technikami, wyśmiać się z innych (dobroliwie, nie złośliwie). W 1972 roku tego klucza jeszcze nie miałem, było za wcześnie.

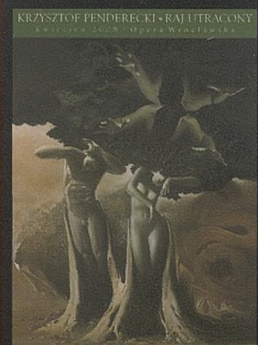
JERZY JAROCKI Przymierzając się do libretta wiedzieliśmy dobrze, co to za materiał – *Ubu* jako postać i „*Ubu*” jako utwór – że jest to typowy antybohater: tchórz, kłamacz, gbur, oszust... Nagromadzenie tych cech stworzyło efekt nadmiaru, który odrealniał postać, sprawiał, że nie przymierało się już do niej norm etycznych. To samo zaczęło dotyczyć także innych bohaterów. Śmiech kosztem serio. Środki muzyczne mogły się zmienić w trakcie tego naszego długiego pisania, ale ogólna tendencja nie. (...) Słychać, że bawisz się także własnymi środkami.

KRZYSZTOF PENDERECKI Nie tylko swoimi! Także Strawińskiego (szczególnie z baletów). Tak jak dla siedemnastolatka Alfreda Jarry nie było autorytetów, tak i dla mnie nie było żadnych świętości. Sięgnąłem pełną garścią do historii opery i nie tylko opery. Przetwarzałem, a to, co powstało, jest już moją muzyką. Ale gdyby ktoś chciał się drobiazgowo dopatrywać, to w pierwszym fragmencie jest i styl Gioacchino Rossiniego, i styl Wolfganga Amadeusza Mozarta. Czuje się ich technikę, choć nie ma cytatu. Właściwie cała opera usiana jest takimi quasi-cytatami.

fragmenty rozmowy przeprowadzonej z Krzysztofem Pendereckim przez Jerzego Jarockiego i Stanisława Radwana na Dużej Scenie Starego Teatru w Krakowie 12 listopada 1992 w ramach cyklicznych spotkań pt. „Goście Starego Teatru”, przedruk za „Teatr” 6/1995, red. Maryla Zielińska

rys. Janusz Wiśniewski

Warto było czekać kilka dziesięcioleci na pierwszą realizację scenicznego utworu Krzysztofa Pendereckiego w Operze Wrocławskiej. To najlepsza inscenizacja „Raju utraconego” ze wszystkich dotychczasowych - ogłosił kompozytor ze sceny chwilę po premierze.

(Adam Domagała, „Gazeta Wyborcza”, 05. 11. 2008)

Zawodziński posługuje się prostymi symbolami religijnymi, nawiązuje do barokowych widowisk danse macabre i do współczesności. A ponieważ chór komentujący akcję przeniósł na balkony blisko widzów, całą scenę zyskał do dyspozycji. I z dostojnego „Raju utraconego” zrobił spektakl wręcz trzymający w napięciu. (Jacek Marczyński, „Rzeczpospolita”, 05. 11. 2008)

kierownictwo muzyczne

Andrzej Straszynski

dyrygent

Tomasz Szreder

inscenizacja, reżyseria i dekoracje

Waldemar Zawodziński

choreografia

Janina Niesobska

kostiumy

Małgorzata Słoniowska

przygotowanie chóru

Anna Grabowska-Borys

premiera w Operze Wrocławskiej

9. 05. 2008

„Raj utracony” Krzysztofa Pendereckiego to dzieło oparte na poemacie Johna Milтона. Przestrzeń dramatu to piekło, rajski ogród i ziemia, dokąd zostają wygnani Adam i Ewa, bohaterowie utworu. Penderecki określił go jako „sacra rappresentazione”, a więc nie jest to opera, lecz raczej sceniczne oratorium, nawiązujące do popularnego w XVII wieku gatunku muzycznego. Utwór swą prapremierę miał na scenie Lyric Opera w Chicago w listopadzie 1978 r. Wywołał liczne dyskusje, uznany został jednak za jedno z najwybitniejszych osiągnięć operowej twórczości drugiej połowy XX w. Wrocławska inscenizacja w reżyserii Waldemara Zawodzińskiego to przejmujące, trzymające w napięciu współczesne widowisko. Akcja opery rozgrywa się wśród umownych, prostych dekoracji. Barw dodają wyrafinowane kostiumy, wyraziście definiujące postaci.

RAJ UTRACONY

(Opera Wrocławska)

5 . 1 0 . 2 0 1 3

Opery Krzysztofa Pendereckiego w Operze Krakowskiej

UBU KRÓL

premiera – 22. 11. 1993

libretto – Jerzy Jarocki, Krzysztof Penderecki
wg „Ubu Króla” Alfreda Jarry’ego

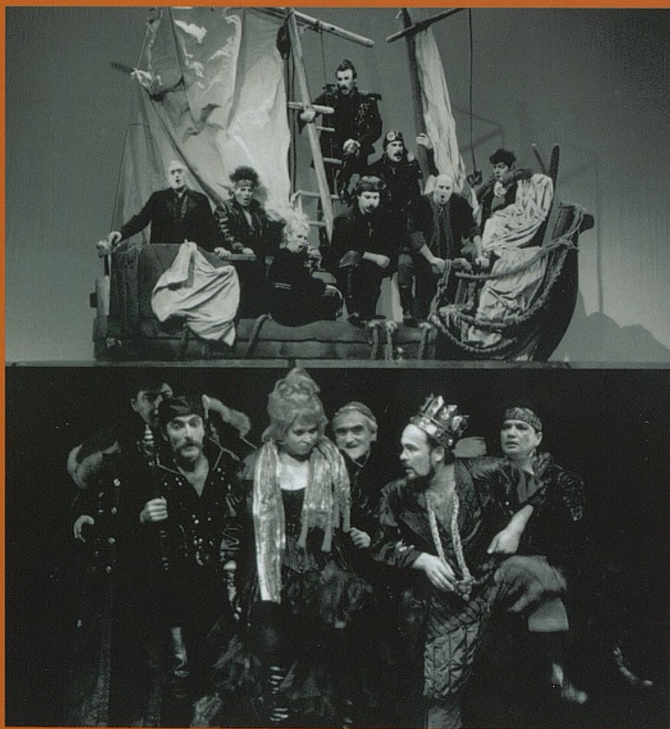
kierownictwo muzyczne **EWA MICHNIK**; inscenizacja i reżyseria **KRZYSZTOF NAZAR**; scenografia **ZOFIA DE INEZ**, **SŁAWOMIR LEWCZUK**, **KRZYSZTOF NAZAR**; kostiumy **ZOFIA DE INEZ**; choreografia **ZOFIA RUDNICKA**, **KRZYSZTOF NAZAR**

– *Podoba się Panu ostatnia interpretacja „Ubu króla” w krakowskiej operze?*

KRZYSZTOF PENDERECKI: Bardzo. Dlatego że nie odwoływała się do dosłowności politycznej. W ujęciu Krzysztofa Nazara – podobnie jak w moim rozumieniu – „Ubu król” stał się zabawą w konwencji buffo. Inscenizacja Nazara podkreślała – intuicja reżysera, bo nie dawałem mu żadnych wskazówek – to, że miejscami żartuje sobie (ale pogodnie) z Moniuszki, że staram się (za Jarrym) parodiować szekspirowską lady Makbet. Zresztą „Ubu król” przypomina gigantyczne biurko z mnóstwem tajemnych schowków. Zabawne, że bez przerwy ktoś otwiera inne drzwiczki. Ale do tego potrzebna jest pewna obojętność względem polityki, bo można ten utwór bez trudu sprowadzić na skraj wulgarności. (K. Penderecki „Podczas zdobywania Bastylli grałbym na klawesynie”, rozmowa z J. Ziarno, „Magazyn”, dodatek do „Gazety Wyborczej”, 8.07. 1994.)

Takiego spektaklu w Operze Krakowskiej jeszcze nie było! (...) Celne pomysły reżysera Krzysztofa Nazara uczyniły z opery prawdziwą zabawę. Na tym spektaklu nie sposób się nudzić! Nie waham się podsumować krakowskiego „Króla Ubu” lakonicznym stwierdzeniem: rrrrevelacja!

Małgorzata Janicka-Słysz „Zabawa z Ubu i Ubicą”, „Gazeta Wyborcza”, 15.12. 1993

Wita Nikołajenko (Ubica), Paweł Wunder (Ubu)

CZARNA MASKA

premiera – 4. 10. 1998

libretto – Harry Kupfer, Krzysztof Penderecki
wg dramatu Gerharta Hauptmanna

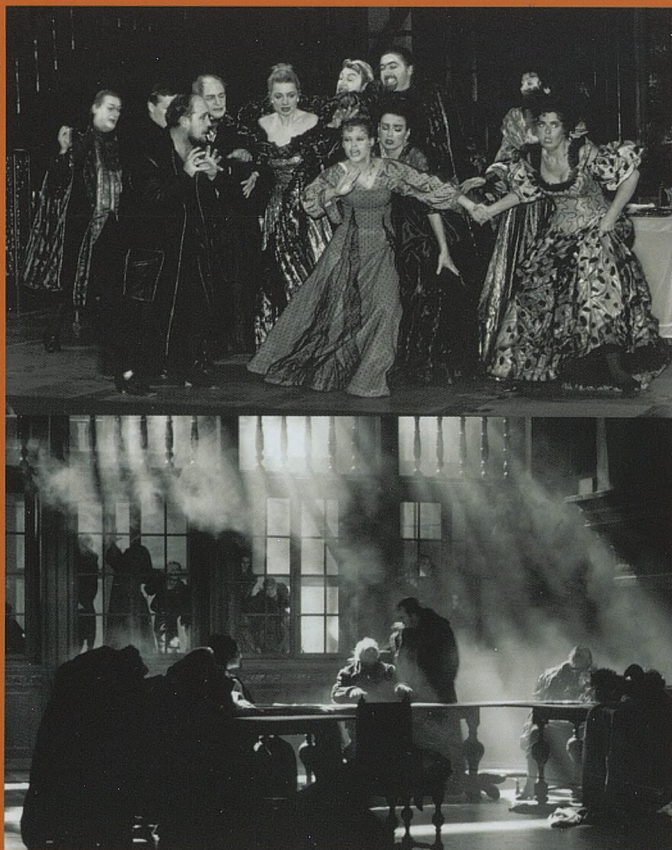
kierownictwo muzyczne **KAI BUMANN**; inscenizacja, reżyseria i ruch sceniczny **KRZYSZTOF NAZAR**
scenografia **MAREK CHOWANIEC**
kostiumy **ZOFIA DE INEZ**

– *Co skłoniło Pana do zajęcia się tą operą?*

KRZYSZTOF NAZAR: Dwa powody. Po pierwsze – kompozytor prosił, abym to zrobił, tak samo zresztą było z „Królem Ubu”, którego reżyserowałem pięć lat temu. To jego inicjatywa spowodowała, że w ogóle poznałem ten utwór. I tak przyszedł powód drugi: zorientowałem się, że „Czarna maska” jest nietypową operą, przypomina teatr muzyczny. (...) W tym przypadku dla mnie liczy się nietypowe libretto „Czarnej maski”, o skomplikowanej anegdocie i o złożonych postawach wszystkich postaci, co przybliżyło ten utwór do nowej formy teatru, oddala zaś od opery. Na dodatek to muzyka Krzysztofa Pendereckiego inspirowała do kreowania scenicznej rzeczywistości, jest źródłem tworzenia świata teatralnego z określonymi zachowaniami i reakcjami postaci. (Krzysztof Nazar „Bez konwensansu”, rozmowa z J. Marczyńskim, „Rzeczpospolita”, 3-4. 10. 1998)

Niedzielną premiera „Czarnej maski” Krzysztofa Pendereckiego w Teatrze Słowackiego to najlepsza z dotychczasowych realizacji tej opery – tak uważa także kompozytor.

Dorota Szwarcman „Taniec śmierci”, „Gazeta Wyborcza”, 6. 10. 1998

fol. Stefan Okołowicz

((emana(cje)))

Dyrektor Naczelny - Bogusław Nowak
Główny Reżyser - Laco Adamik
Kierownik Muzyczny - Tomasz Tokarczyk

Europejskie Centrum Muzyki
Krzysztofa Pendereckiego
Dyrektor - Adam Balas

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

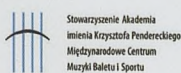
Projekt realizowany ze środków Województwa Małopolskiego

Opera Krakowska
instytucja kultury
Województwa
Małopolskiego

„OPERA KRAKOWSKA” w Krakowie
Archiwum
ul. Lubicz 48, 31-512 Kraków
tel. 012 29 66 188, fax 012 29 66 103

Projekt zorganizowano przy współpracy

Mecenas Opery Krakowskiej

Sponsor

Patroni medialni

OPERA KRAKOWSKA ul. Lubicz 48, 31-512 Kraków

Rezerwacja: tel. +48 12 296 62 62 (63), e-mail: bilety@opera.krakow.pl. **Bilety do nabycia w Kasie:** ul. Lubicz 48, tel. +48 12 296 62 60 (61)

www.opera.krakow.pl

redakcja – Elżbieta Tosza opracowanie graficzne – Bartosz Giżycki wydawca – Opera Krakowska, wrzesień 2013